

Η μελέτη στα μεγαλύτερα παιδιά – Μέρος Α'

Ήδη από το κεφάλαιο "η πρώτη μέρα στην Πρώτη τάξη" έχουμε τις βασικές λεπτομέρειες για την οργάνωση της μελέτης των παιδιών. Επειδή ο τομέας αυτός είναι εξαιρετικά σημαντικός, πολλά σημεία θα αναλυθούν ξανά και θα εμβαθύνουμε σε πολλές λεπτομέρειες, που θα φωτίσουν τις δύσκολες πτυχές της μελέτης, θα βοηθήσουν τους γονείς να μειώσουν το άγχος και τις απαιτήσεις τους, και τα παιδιά να οργανώσουν με σύστημα και μέθοδο τις ώρες που βρίσκονται εκτός σχολείου. Η καθημερινότητα στη σημερινή οικογένεια οργανώνεται με βάση τις σχολικές ανάγκες και τη μελέτη των παιδιών. Οι γονείς ενδιαφέρονται για τη σχολική απόδοση και την πρόοδο των παιδιών τους, αλλά δεν ξέρουν με ποιο τρόπο να τα βοηθήσουν. Γι' αυτό, αυτοσχεδιάζουν. Συχνά, μιλούν με νοσταλγία για τα δικά τους παιδικά χρόνια, τότε που τα παιδιά ήταν υπάκουα και πειθαρχικά, και δεν τολμούσαν να σηκώσουν το κεφάλι τους από το βιβλίο. Προσπαθούν και οι ίδιοι να επιβάλουν διάφορες μεθόδους μελέτης στα παιδιά τους, μικρά ή μεγάλα, αλλά συνήθως αποτυγχάνουν. Μιλούν λοιπόν με οργή και πικρία εναντίον του εκπαιδευτικού συστήματος, των εκπαιδευτικών, της πολιτείας, των φροντιστηρίων, των παιδιών τους. Πολλές από τις επισημάνσεις τους είναι σωστές και συχνά η αγανάκτησή τους είναι δικαιολογημένη. Αν όμως περιμένουμε ώσπου να αλλάξουν όλα αυτά, θα βγάλουμε γενιές αγράμματων. Εμάς, μας ενδιαφέρει αυτή τη στιγμή να αξιοποιήσουμε όλες τις σημερινές προοπτικές, να βοηθήσουμε με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τα παιδιά μας, να τα στρέψουμε προς την αντενέργεια και την υπευθυνότητα. Πώς μπορεί να γίνει αυτό; Η μεγάλη δυσκολία στη μελέτη των παιδιών είναι η οργάνωση του χώρου και, κυρίως του χρόνου τους. Υπάρχουν παιδιά, που όλο το απόγευμα προσπαθούν να διαβάσουν και τελικά δεν κάνουν τίποτα. Τριγυρίζουν από δωμάτιο σε δωμάτιο, ρωτούν ποιος είναι στο τηλέφωνο, διψάνε, πεινάνε, βλέπουν λίγη τηλεόραση, τηλεφωνούν, σηκώνονται, ξανακάθονται, χωρίς ουσιαστικά να μελετούν, ούτε να συγκεντρώνονται.

Η μελέτη είναι μια διαδικασία αυτοσυγκέντρωσης και αποφασιστικότητας, που για να είναι επιτυχής χρειάζεται τη βοήθεια και εσωτερικών και εξωτερικών παραγόντων. Εμείς, ως γονείς μπορούμε να ενισχύσουμε τους εξωτερικούς παράγοντες, να βοηθήσουμε ουσιαστικά στην οργάνωση του χώρου και του χρόνου.

Το παιδί, για να μπορέσει να μελετήσει, χρειάζεται μια δική του σταθερή γωνιά. Αν έχει δικό του δωμάτιο, είναι εξασφαλισμένη. Αν δεν έχει, θα του βρούμε μια γωνιά στο χολ, στην κουζίνα, στο σαλόνι, στο υπνοδωμάτιό μας. Θα είναι όμως μόνιμα δική του, γιατί ο σταθερός χώρος μελέτης δίνει το αίσθημα της ασφάλειας στο παιδί. Δεν θα του επιτρέπουμε να γυρίζει από δωμάτιο σε δωμάτιο και να προσπαθεί κάπου να ακουμπήσει για να απλώσει τα βιβλία του, ούτε θα του επιτρέπουμε να διαβάσει μπρούμυτα στο κρεβάτι ή το πάτωμα. Η μελέτη είναι εργασία, και όσο περισσότεροι παράγοντες παραπέμπουν προς τα εκεί, τόσο αποτελεσματικότερη είναι. Μπρούμυτα μπορεί να διαβάσει ένα περιοδικό ή ένα λογοτεχνικό βιβλίο, για την προσωπική του ευχαρίστηση. Η μελέτη όμως, πρέπει να διέπεται από ορισμένους σταθερούς κανόνες, για να είναι αποδοτική.

Αφού διαλέξουμε τη γωνιά μελέτης, είναι απαραίτητο να αγοράσουμε στο παιδί γραφείο και καρέκλα ανάλογα με τη σωματική του διάπλαση. Είναι πολύ σημαντική η σωστή στάση του σώματος τις ώρες της μελέτης, όπως επίσης και ο κατάλληλος φωτισμός. Είναι αυτονόητο, ότι τον πρώτο λόγο στην αγορά τους τον έχει το παιδί. Αυτό επιλέγει, ενώ εμείς μπορούμε να παρέμβουμε συμβουλευτικά για την ποιότητα και την τιμή.

Το επόμενο στάδιο είναι η οργάνωση του χρόνου. Τα παιδιά δεν έχουν σαφή συνείδηση του χρόνου, ούτε ξέρουν πως να προγραμματίσουν και να διαχειριστούν τις διάφορες ασχολίες και τις υποχρεώσεις τους. Γι' αυτό, θα τους προσφέρουμε τη βοήθειά μας. Θα προηγηθεί η θεωρητική προετοιμασία του παιδιού. Θα του πούμε πολλές φορές, μέσα από διαφορετικές συζητήσεις ότι του έχουμε απόλυτη εμπιστοσύνη και το θεωρούμε υπεύθυνο και άξιο να τα βγάλει πέρα μόνο του. Εμείς, οι γονείς του θα είμαστε δίπλα του σε κάθε περίπτωση. Θα έχει την

αμέριστη συμπαράσταση και τη βοήθειά μας για ο,τιδήποτε χρειαστεί. Η θεωρητική προετοιμασία είναι απαραίτητη, επειδή το βήμα από την υπερπροστασία και την επίβλεψη μέχρι την αντενέργεια και την ανεξαρτησία, είναι πολύ μεγάλο. Οι γονείς, αισθάνονται πιο ασφαλείς και σίγουροι όταν υπερπροστατεύουν το παιδί τους, γιατί και η ελληνική κοινωνία εγκρίνει αυτή τη στάση και τη θεωρεί ένδειξη ιδιαίτερου ενδιαφέροντος. Όταν δούμε γονείς που ενθαρρύνουν το παιδί τους να έχει πρωτοβουλίες, να είναι υπεύθυνο και αυτόνομο, παραξενευόμαστε και μερικές φορές σχολιάζουμε αρνητικά την προσπάθειά τους. Συχνά, συγχέουμε την προσπάθεια της αυτονόμησης και της υπευθυνότητας του παιδιού με την αδιαφορία εκ μέρους των γονιών, ενώ ως στάση και ως φιλοσοφία είναι εντελώς διαφορετικές. Η ενθάρρυνση του παιδιού να γίνει υπεύθυνο και ανεξάρτητο χρειάζεται ιδιαίτερο θάρρος και πολλές προσπάθειες εκ μέρους των γονέων. Οι γονείς αυτοί, εφαρμόζουν τη σκληρή αγάπη και για το καλό του παιδιού τους, συχνά ταλαιπωρούν οι ίδιοι τον εαυτό τους, με φόβους και αγωνίες, που τις κρατάνε κρυφές. Αντιθέτως, ο αδιάφορος γονιός, δεν θέλει και δεν μπορεί να ενδιαφερθεί για το παιδί του. Είναι οχυρωμένος πίσω από το αποκλειστικό ενδιαφέρον για τον εαυτό του, και ασφαλώς δεν είναι ο πιο κατάλληλος για τον γονεϊκό ρόλο.

Επειδή τα παιδιά έχουν κάπως ασαφή συνείδηση τον χρόνου, θα τα βοηθήσουμε εμείς να κάνουν το πρόγραμμά τους και να ιεραρχήσουν τις ανάγκες τους. Θα ξεκινήσουμε από την επιστροφή του παιδιού από το σχολείο. Επειδή κάθε οικογένεια έχει τους δικούς της ρυθμούς και κάθε παιδί διαφορετικές ανάγκες, το πρόγραμμα θα είναι διαφορετικό για κάθε παιδί. Τι ώρα επιστρέφει το παιδί από το σχολείο; Θα φάει αμέσως, ή θα κάνει μερικά μαθήματα και θα φάει μαζί με τους άλλους; Το περιμένει η μητέρα του στο σπίτι, η γιαγιά ή κάποιο άλλο πρόσωπο; Όλες αυτές οι λεπτομέρειες παίζουν ρόλο και πρέπει να τις λάβουμε υπόψη μας. Μετά το φαγητό όμως, το παιδί πρέπει να χαλαρώσει, να ξεκουραστεί περίπου τρία τέταρτα ως μία ώρα, για να ξεκινήσει η πέψη της τροφής. Την ώρα αυτή, ο εγκέφαλος δεν αποδίδει, γιατί λόγω της πέψης υπάρχει υπεραιμία στο στομάχι και μικρότερη ροή αίματος στον εγκέφαλο. Έτσι εξηγείται το ότι μετά το φαγητό δεν μπορούμε να

συγκεντρωθούμε και αισθανόμαστε κάπως βαρείς και ναρκωμένοι. Η ώρα αυτή μπορεί να αξιοποιηθεί διαφορετικά. Να πάμε μια μικρή βόλτα με το παιδί, να κουβεντιάσουμε, να γελάσουμε, να παίξουμε ένα επιτραπέζιο παιχνίδι, να δούμε μαζί λίγη τηλεόραση, που θα συνοδεύεται από τα δικά μας σχόλια, να ακούσει μουσική, να διαβάσει κάτι ευχάριστο.

Αποσπάσματα από το βιβλίο "Μαμά κόψε το κήρυγμα και εσύ μπαμπά επίσης"

Πηγή: Τζωρτζακάκη Κική, "Μαμά κόψε το κήρυγμα και εσύ μπαμπά επίσης", Τόμος Α', Εκδόσεις Καλέντης, Αθήνα, 2005